

आदिवासी शेतक-यांना वीजपंप/तेलपंप
पुरविण्याची योजना

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : इएमपी-१०९२/प्र.क्र.४२[९२]/का-५

दिनांक : १६ जुलै, १९९२.

- वाचा :- १] शासन निर्णय समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग क्रमांक एसटीडब्ल्यू-१०७३/६३४०/के. दिनांक २.११.१९७३.
- २] शासन परिपत्रक, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग क्रमांक एसटीडब्ल्यू-१०७३/६३४०/के. दिनांक ११.१२.१९७३
- ३] शासन शुध्दीपत्रक, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग एसटीडब्ल्यू-१०७३/६३४०/क. दिनांक २०.६.१९७४
- ४] शासन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक: एसटीडब्ल्यू-१०७६/४५६३३/का.२७, दि.१७.१.१९७७.
- ५] शासन निर्णय समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य क्रीडा व पर्यटन विभाग क्रमांक इएमपी-१०८०/३९४४/का-१६, दिनांक २७.२.१९८१.
- ६] शासन निर्णय समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक इएमपी-१०८०/४९०२/का-१६, दिनांक ३०.३.१९८१.
- ७] शासन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य क्रीडा व पर्यटन विभाग क्रमांक इएमपी-१०८१/१८४[३४]/१६, दिनांक २८.५.१९८१.
- ८] शासन निर्णय समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक इएमपी-१०८२/७६८/का-१६, दिनांक २१.५.१९८२
- ९] शासन परिपत्रक समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक इएमपी-१०८२/७६८/का-१६, दिनांक २९.५.१९८२.
- १०] शासन निर्णय समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य क्रीडा व पर्यटन विभाग क्रमांक इएमपी-१०८२/४१३[२१]/का-१६, दिनांक २९.५.१९८२.
- ११] शासन निर्णय आदिवासी विकास विभाग क्रमांक इएमपी-१०८४/[४६]/का-१६, दिनांक १७.५.१९८४.
- १२] शासन निर्णय आदिवासी विकास विभाग, क्रमांक इएमपी-१०८६/५२४/प्र.क्र.१२१/का-९, दिनांक २०.५.१९८६.
- १३] शासन निर्णय आदिवासी विकास विभाग क्रमांक इएमपी-१०८३/१८६१/प्र.क्र.३४/का-९, दिनांक १०.१२.१९८७.

- १४] शासन निर्णय आदिवासी विकास विभाग क्रमांक विसआ-
१०८७/११४/प्र.क्र. ७/का-९, दिनांक १५.२.१९८८.
- १५] शासन निर्णय आदिवासी विकास विभाग क्रमांक इस्पपी-
१०८६/प्र.क्र. २०४/का-६, दिनांक ७.१२.१९८८
- १६] शासन निर्णय आदिवासी विकास विभाग क्रमांक टीडीसी-१०८९/
प्र.क्र. २४२/का-६, दिनांक ३०.३.१९९०.
- १७] शासन परिपत्रक आदिवासी विकास विभाग क्रमांक इस्पपी-
१०९०/२०५८२/प्र.क्र. २९८/का-६, दिनांक २५.१०.१९९०.
- १८] शासन पत्र क्रमांक इस्पपी-१०८९/१०२.१८/प्र.क्र. २२८/का-६,
दिनांक ३.१.१९९२.

प्रस्तावना :- शेती हा आदिवासींचा प्रमुख व्यवसाय असून महाराष्ट्रातील ८०% आदिवासी उपजीविकेसाठी शेतीवर अवलंबून आहेत. यातहि बहुतेक अल्पभूधारक असून गौण प्रतीची पिके घेत असल्यामुळे त्यांचा शेती व्यवसाय किफायतशीर होत नाही. आदिवासींच्या आर्थिक उन्नतीसाठी शासन विविध योजना राबवित आहे. शेती व्यवसाय किफायतशीर होण्याच्या दृष्टीने उपलब्ध असलेल्या साधनांचा व उर्जेचा पुरेपूर उपयोग करून त्याच्दारे जास्तीत जास्त जमीन ओलिताखाली आणून आदिवासींचा आर्थिक विकास साधण्याच्या हेतूने आदिवासी शेतकऱ्यांना अर्थसहाय्यावर कीजपंप संघ पुरविण्याची योजना दिनांक २.११.१९७३ च्या शासन निर्णयाच्दारे मंजूर करण्यात आली. अतिदुर्गम आदिवासी भागात विद्युत पुरवठा नसल्याने अशा भागातील काही आदिवासी शेतकऱ्यांना विद्युत पंप पुरविणे या योजनेचा लाभ घेता येत नव्हता. ही अडचण दूर करण्यासाठी शासनाने दिनांक १७.१.१९७७ च्या शासन निर्णयाच्दारे अशा भागातील आदिवासी शेतकऱ्यांना तेलपंप देण्याची योजना सुरु केली.

२. ही योजना राबवीत असतांना काही व्यावहारिक अडचणी शासनाच्या निदर्शनास आल्या असून त्यांचा विचार करून या योजनेत सुधारणा करणे क्रमप्राप्त झाले आहे. उदाहरणार्थ, या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी आदिवासी शेतकऱ्यांकडे किमान ८० आर [२ एकर] जमीन असणे आवश्यक आहे. परंतु रोजगार हमी योजना, जीवनधारा योजना, जवाहर योजना या सररख्या

योजनांवाली विहिरी बांधून देताना शासनाने किमान जमीन धारणा मर्यादा ६० आर [दीड एकर] स्वदी विहित केली आहे. त्यामुळे ज्या आदिवासींकडे ६० आर जमिन आहे व ज्यांना वरील योजनांखाली विहिरी बांधून मिळाली आहे किंवा ज्यांनी बांधली आहे त्यांना या विभागामार्फत राबविल्या जात असलेल्या वीजपंप/तेलपंप योजनेचा लाभ घेता येत नाही. अशा आदिवासी शेतकऱ्यांना सुध्दा या योजनेचा लाभ मिळवून देणे शक्य व्हावे म्हणून किमान जमीन धारणेची मर्यादा खाली आणणे आवश्यक आहे. तसेच पाण्याची उपलब्धता किंवा खोली पाहून ३/५ अवशक्ती पेक्षा जास्त अवशक्तीचे पंप मंजूर करण्यात यावेत ही सूचनाहि शासनाच्या विचाराधीत होती. शिवाय मंजूर केल्याप्रमाणे पंप बसविले जात नाहीत किंवा विलंबाने बसविले जातात व बसविलेल्या पंपांना वीजपुरवठा केला जात नाही हेहि शासनाच्या निदर्शनास आले आहे.

३. या सर्व बाबी लक्षात घेता या योजनेचे सुलभीकरण करून तिची सुधारणा करण्याचा व ती अधिक परिणामकारक करण्याचा विचार शासनाच्या मनात होता. १९७३ सालापासून राबविण्यात येत असलेल्या या योजनेच्या संदर्भात वेळोवेळी उपोद्घातात नमूद केल्याप्रमाणे विविध आदेश व सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. त्यामुळे ही योजना राबवीत असतांना आलेल्या अडचणींचा विचार करून तसेच आतापावेतो देण्यात आलेल्या सूचना व आदेश एकत्रित करून सुधारित आदेश काढण्याची गरज निर्माण झालेली आहे.

शासन निर्णय :- या योजनेबाबत उपोद्घातात उल्लेख करण्यात आलेले आदेश व आतापावेतो देण्यात आलेल्या इतर सूचना व आदेशांचे अधिक्रमण करून शासन आदेश देत आहे की, "आदिवासी शेतकऱ्यांना वीजपंप/तेलपंप पुरविण्याची योजना" यापुढे या शासन निर्णयास जोडलेल्या परिशिष्टानुसार व त्यात नमूद केलेल्या अटी व शर्तीस अधीन राहून राबविण्यात येईल.

२. शासन पुढे असेहि आदेश देत आहे की, वीजपंप व तेलपंप बसविण्याची व कार्यन्वित करण्याची सर्व जुनी व प्रलंबित प्रकरणे परिशिष्टांतील योजनेनुसार निकालात काढण्यात यावीत.

३. या योजनेवरील खर्च खाली नमूद करण्यात आलेल्या लेखाशीर्षाखाली करण्यात येणाऱ्या/आलेल्या तरतूदीमधून भागविण्यात यावा :-

२२२५-अनुसूचित जाती, जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे
कल्याण, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना -जनजाती क्षेत्र
उपयोजना -०२ - अनुसूचित जमातीचे कल्याण - १०२
आर्थिक विकास [२] [अ] पंप संच बसविणे - ४३ - अर्थसहाय्य
[ए] राज्य योजनांतर्गत योजना [२२२५ १४४६] व
[सी विशेष केंद्रीय सहाय्य योजना [२२२५ १४५५]
मागणी क्रमांक टी - ७

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

५५५५५५५५

[सहाय्यक सचिव]

सहाय्यक सचिव.

प्रति,

आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, आदिवासी विकास भवन, नाशिक.

अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक/ठाणे/अमरावती/नागपूर.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ

मर्यादित, आदिवासी विकास भवन, नाशिक.

सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प.

सर्व प्रादेशिक व्यवस्थापक, आदिवासी विकास महामंडळ.

सर्व जिल्हाधिकारी.

सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी.

सचिव, महाराष्ट्र राज्य, विद्युत मंडळ, मुंबई.

संचालक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणस, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

महालेखापाल, मुंबई - १

महालेखापाल, नागपूर - २

निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.

सचिव, उद्योग, उर्जा आणि कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

सचिव, कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्ध विकास, व मत्स्यव्यवसाय विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

मंत्री, आदिवासी विकासविभाग यांचे खाजगी सचिव.

राज्यमंत्री, आदिवासी विकास विभाग यांचे खाजगी सचिव.

उपमंत्री, आदिवासी विकास विभाग, यांचे खाजगी सचिव,

या विभागातील सर्व कार्यासने

नितद नस्ती.

परिशिष्ट

आदिवासी शेतक-यांना वीजपंप/तेलपंप पुरविण्याची योजना :-

१] योजनेचे उद्दिष्ट

१.१ शेती व्यवसाय कृषायतशीर होण्याच्या दृष्टीने उपलब्ध असलेल्या साधनांचा व उर्जेचा पुरेपुर उपयोग करून त्यांच्याद्वारे आदिवासींची जास्तीत जास्त जमीन ओलीताखाली आणून आदिवासींची आर्थिक उन्नती साधणे हे या योजनेचे उद्दिष्ट आहे. हे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी राज्यातील आदिवासी शेतक-यांना या योजनेतील अटीस अधीन राहून विद्युत पंप किंवा तेलपंप मंजूर करण्यात यावेत.

१.२ या योजनेखाली सर्व साधारणपणे ३ किंवा ५ अश्वशक्तीचे वीजपंप/तेलपंप मंजूर करण्यात येतील.

१.३ तथापि, लाभार्थीची मागणी ५ पेक्षा जास्त अश्वशक्तीच्या पंपाची असल्यास भू-जल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणेच्या प्रमाणपत्राच्या आधारे आवश्यक त्या अश्वशक्तीच्या पंपाचा पुरवठा करण्यात येईल. यासाठी जो अतिरिक्त खर्च येईल तो या योजनेसाठी मंजूर करण्यात येणार्या अनुदानातून भागविण्यात येईल.

२] योजनेचा लाभ घेण्यासाठी पात्रतेच्या अटी :-

२.१ राज्यातील आदिवासी उप योजना क्षेत्र व आदिवासी उप योजना बाह्य क्षेत्र यातील ज्या आदिवासी शेतक-यांकडे किमान ६० आर [दीड एकर] आणि कमाल ६ हेक्टर ४० आर [१६ एकर] इतकी लागवडीयोग्य जमीन उपलब्ध आहे असे आदिवासी शेतकरी या योजनेचा लाभ घेऊ शकतील.

२.२ आदिवासींची वस्ती डोंगराळ व पहाडी भागात असल्याने आणि तेथील जमिनीमध्ये उंच सखलपणा आणि उताराचा भाग असल्याने सर्वत्र बाराहि महिने पाण्याची पातळी सारखी रहात नाही. ही परिस्थिती लक्षात घेऊन आदिवासी शेतक-यांना पंप मंजूर करताना त्यांच्या

शेतातील पाण्याचे साधन असलेल्या विहिरीस नदीस/नाल्यास कमीत कमी ६ महिने पाणी उपलब्ध असणे आवश्यक आहे.

- २.३ सर्वसाधारणपणे जून ते सप्टेंबर या चार महिन्यात डोंगरी आदिवासी भागामध्ये भरपूर पाऊस पडतो व या कालावधीमध्ये आदिवासी भागातील विहिरी, नद्या/नाले पाण्याने तुडुंब भरलेल्या असतात. तेव्हा वर्षातील ६ महिने निश्चित करताना ऑगस्ट ते जानेवारी या ६ महिन्यांच्या कालावधीत लाभार्थ्यांच्या विहिरीस किंवा पाण्याचे स्त्रोत असलेल्या नदी नाल्यास पुरेसे पाणी उपलब्ध आहे असा भूजल सर्वेक्षण यंत्रणेचा दाखला मिळविणे आवश्यक आहे.
- २.४. आदिवासी शेतकरी स्वतः आपली जमीन कशीत असला पाहिजे व तसे त्याने आपल्या अर्जात प्रतिज्ञेवर नमूद करावे. ज्या आदिवासी शेतक-यांची जमीन इतरांकडे कसायला देण्यात आली असेल अशा आदिवासीला ह्या योजनेचा लाभ मिळणार नाही.
- २.५ ६० आर पेक्षा कमी जमीन ज्यांच्या नावाने असेल अशा २ किंवा ३ लगतच्या जमीन धारकांनी एकत्रित येऊन करार लिहून दिला तर एकापेक्षा अधिक लाभधारक एकत्रितपणे यायोजनेचा लाभ घेऊ शकतील. मात्र अशा एकत्रित आलेल्या शेतक-यांची एकूण जमीन ६० आर पेक्षा जास्त असली पाहिजे.
- २.६ या योजनेखाली ज्या गावात/शेतात वीजपुरवठा केला जाऊ शकतो त्या गावच्या शेतक-यांस फक्त वीजपंप पुरविला जावा व जेथे वीजपुरवठा केला जात नाही अथवा नजीकच्या भविष्य-काळात [तीन वर्षे] केला जाण्याची शक्यता नाही अशा ठिकाणी तेनपंप पुरविला जावा.

३] लाभार्थ्यांचा सहभाग :-

- ३.१ या योजनेचा लाभ देण्यासाठी अर्ज करणा-या प्रत्येक आदिवासी शेतक-यांनी त्यांना शासनातर्फे मंजूर करण्यात येणा-या पंपाच्या किंमतीत आर्थिक सहभाग देणे आवश्यक आहे. आदिवासी शेतक-यांनी त्यांना पंप मंजूर झाल्यावर आपल्या आर्थिक

सहभागाची रक्कम संबंधित प्रकल्प अधिकारी यांच्याकडे भरणा करावी.

३.२ प्रत्येक पंपामागे ६० आरं ते ४ हेक्टर [१० एकर पर्यंतच्या] जमीनधारक आदिवासी शेतक-यांना रुपये २५०/- आणि ४ हेक्टर पेक्षा जास्त जमीन असणा-या आदिवासी शेतक-यांना रुपये ५००/- लाभार्थीचा सहभाग म्हणून भरावे लागतील.

३.३ जेव्हा एकापेक्षा अधिक आदिवासी शेतकरी एकत्रित येवून या योजनेचा लाभ घेवू इच्छित असतील तेव्हा अशा लाभ धारकांनी त्यांची एकत्रित आर्थिक सहभागाची रक्कम सम प्रमाणात भरावी लागेल.

४] लाभार्थ्यांची निवड :-

४.१ मागिल परिच्छेद २ मधील अटींची पूर्तता करणा-या व परिच्छेद ३ मध्ये विहित केल्याप्रमाणे आर्थिक सहभाग तयार असणा-या आदिवासी शेतक-यांना या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प यांच्याकडे विहित नमुन्यात अर्ज करावा.

४.२ त्याकरिता लागणा-या अर्जाचे कोरे नमुने संबंधित एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यालयात उपलब्ध करून देण्यात यावेत.

४.३ प्रकल्प अधिका-यांनी त्यांच्या कार्यालयात प्राप्त झालेले अर्ज परिपूर्ण भरल्याची खात्री करून घेऊन अर्जाची खालील मुद्यांच्या व कागदपत्रांच्या अनुषंगाने छाननी करावी :-

१] नमुन्यामध्ये अर्ज लिहिला आहे की नाही.

२] ज्या गटात विहीर, नदी, नाला आहे त्याचा नकाशा सोबत जोडला आहे काय

३] अ-१ फॉर्म सोबत जोडला आहे काय

४] खाते उतारा सोबत जोडला आहे काय

४.४ परिपूर्ण अर्जदारांच्या संदर्भात प्रकल्प अधिका-यांनी संबंधित यंत्रणांकडून पुढील कागदपत्रांची पूर्तता करून घ्यावी.

- १] विद्युत पंपाकरिता महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळाचे आवश्यक सुसाध्यता प्रमाणपत्र.
- २] भूजल सर्वेक्षण यंत्रणेचे पुरेसे पुरवठ्याचे प्रमाणपत्र.
- ३] नदी, नाला असल्यास पाणी उपसण्यासाठी संबंधित तक्षम अधिका-यांचे परवानगी पत्र.

४.५ वरीलप्रमाणे कागदपत्रांची पूर्तता व आवश्यक असल्यास चौकशी/ पडताळणी करून प्रकल्प अधिकारी सदर प्रकरण प्रकल्पस्तरीय निर्देश समितीसमोर मंजुरीसाठी सादर करतील. निर्देश समितीने मंजूर केलेली प्रकरणे प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प हे विहित मुदतीत संबंधित प्रादेशिक व्यवस्थापक, आदिवासी विकास महामंडळ यांच्याकडे पाठवतील व ती प्राप्त होताच प्रादेशिक व्यवस्थापक, आदिवासी विकास महामंडळ हे पंप बसविण्याची पुढील कार्यवाही करतील.

५] वीजपंप/तेलपंप मंजूर करण्यासाठी निर्देश समिती.

५.१ शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग क्रमांक टीएसपी - न्यू.ब.घो./११२२/प्र.क्र.७/का-५, दिनांक १२ मे, १९९२ नुसार न्यूक्लिनस बजेट योजनेंतर्गत योजना मंजूर करण्यासाठी अपर आयुक्त, आदिवासी विकास यांच्या अध्यक्षतेखाली निर्देश समिती स्थापन करण्यात आली आहे. या निर्देश समितीचे इतर सदस्य खालीलप्रमाणे आहेत :-

- १] शारानाने नियुक्त देखरेखा नामनिर्देशित व्यक्ती : सदस्य
- २] संबंधित विभागाचे योजना प्रस्तावित करणारे : सदस्य किंवा असलज्जादणी करणारे अधिकारी.
- ३] प्रकल्प अधिकारी, स.आ.वि.प्र. : सदस्य सचिव

५.२ आदिवासी शेतक-यांना वीजपंप/तेलपंप पुरविण्याच्या योजनेंतर्गत वीजपंप/तेलपंप मंजूर करण्याचे काम वरील निर्देश समितीकडे सोपविण्यात येत आहे. निर्देश समिती आवश्यकतेनुसार भूवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा आणि सहाय्यक अभियंता, महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळ यांना सदस्य म्हणून स्वीकृत करून घेईल.

५.३ निर्देश समितीचे वीजपंप/तेलपंप मंजूर करण्याचे आदेश मिळताच प्रकल्प अधिकार्यांनी मंजूर यादी संबंधित प्रादेशिक व्यवस्थापक, आदिवासी विकास महाभंडार यांना पुढील कार्यवाहीसाठी त्वरीत पाठवावी.

५.४ या समितीची बैठक आवश्यकता आसेल त्याप्रमाणे परंतु दोन महिन्यातून निदान एकदा तरी घेण्यात यावी. अध्यक्षांच्या अनुपस्थितीत प्रकल्प अधिकारी बैठकीच्या अध्यक्षाचे काम पाहतील.

५.५ निर्देश समिती बैठकीचे कार्यवृत्त कायम स्वरूपाच्या नोंदवहीत नोंदण्यात यावे.

६] योजनेसाठी लागणारा निधी :-

६.१ आदिवासी शेतकरी-यांना वीजपंप/तेलपंप पुरविण्याची योजना जिल्हास्तरीय असून योजनेसाठी लागणारा निधी त्या त्या जिल्हा नियोजन व विकास परिषदेमार्फत वार्षिक योजनेत ठरविण्यात येईल. सदरहू निधीची "मागासवर्गीयांचे कल्याण" या विकास शिर्षाखाली आदिवासी विकास विभागामार्फत वार्षिक अंदाजपत्रकात तरतूद करण्यात येईल.

६.२ वार्षिक अंदाजपत्रकात आर्थिक तरतूद मंजूर होताच पंप खरेदी करण्यासाठी करण्यात आलेली तरतूद शासनाकडून सर्व प्रकल्प अधिकार्यांकडे थेट वाट्या करून सुपूर्त करण्यात येईल. आदिवासी विकास आयुक्त, सर्व प्रकल्प अधिकारी त्या त्या वर्षाच्या नेमून दिलेल्या लक्ष्यानुसार ह्या रकमेचा योग्य रीतीने विनियोग करतात किंवा नाही याबाबत वेळोवेळी पाहणी करतील व योजनेखाली होणारा खर्च व सुपूर्त केलेल्या निधीचा योग्य विनियोग थावर नियंत्रण ठेवतील.

६.३ निर्देश समितीने मंजूर केलेल्या प्रकरणानुसार प्रकल्प अधिकारी वेळोवेळी संबंधित प्रादेशिक व्यवस्थापक, आदिवासी विकास महाभंडार यांच्याकडे धनादेशाने लाभार्थ्याला पुरवावयाच्या वीजपंप/तेलपंपाची किंमत धानादेशाने अदा करतील.

६.४ आयुक्त, हे प्रादेशिक व्यवस्थापक, आदिवासी विकास महामंडळ यांना अंगलबजावणीचे एक वेळापत्रक ठरवून देतील. ठरवून दिलेल्या वेळापत्रकावर पंप बसविण्याची व योजना कार्यान्वित करण्याची जबाबदारी प्रादेशिक व्यवस्थापक, आदिवासी विकास महामंडळ यांच्याकडे राहिली. त्यांचे सहाय्यक, आदिवासी विकास महामंडळ यांची राहिली.

६.५ या योजनेसाठी वार्षिक योजनेत वर उल्लेख केलेल्या राज्य निधीच्या व्यतिरिक्त आवश्यक तरतूद विशेष केंद्रीय सहाय्यातूनही उपलब्ध करून देण्यात येईल.

७] प्रकल्प क्षेत्रवार पंपाचे लक्ष्य :-

७.१ प्रकल्पक्षेत्र निहाय पंप पुरविण्याचे लक्ष्य जिल्हा नियोजन व विकास परिषदेने निर्धारित केलेले नसल्यास तिने उपलब्ध करून दिलेल्या निधीच्या प्रमाणात असे लक्ष्य आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक हे ठरवतील आणि संबंधित सर्व विभागांना/अधिका-यांना आर्थिक वर्षाच्या सुरुवातीलाच कळवतील.

७.२ विशेष केंद्रीय सहाय्यांतर्गत उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या निधीच्या संदर्भात आयुक्त, आदिवासी विकास हे प्रकल्प क्षेत्रनिहाय लक्ष्य निश्चित करतील.

८] सर्वसाधारण सूचना :-

८.१ प्रत्येक प्रकल्प अधिका-याने वीजपंप/तेलपंप भंडारीसाठी लागणा-या अर्जाचा नमुना निश्चित करून त्यांच्या पुरेशा प्रती छापून घेऊन अर्जदाराच्या उपयोगासाठी आपल्या कार्यालयात उपलब्ध ठेवाव्यात.

८.२ प्रकल्प अधिका-यांनी आपल्या कार्यक्षेत्रातील गावांचे, संबंधित ग्रामसेवक आणि तलाठी यांच्या मदतीने सर्वेक्षण करून घेऊन पात्र लाभार्थ्यांची प्रकरणे तयार करून घ्यावीत. या काही आदिवासी विकास निरीक्षक आणि आश्रय शाळांतील शिक्षक यांचीही मदत घेण्यात यावी.

- ८.३ ज्या आदिवासी शेतक-यांच्या विहिरी जीवनधारा/
जवाहर योजने अंतर्गत खणलेल्या आहेत अशा शेतक-यांना
वीजपंप/तेलपंप मंजूर करण्यासाठी प्राधान्य देण्यात यावे.
- ८.४ जीवनधारा/जवाहर योजने अंतर्गत खणलेल्या विहिरींच्या
संदर्भात संबंधित कार्यकारी अभियंता यांनी त्या यशस्वी
झाल्याचे प्रमाणित केले असल्यास अशा प्रकरणी भूजल
सर्वेक्षण व विकास यंत्रणेचे पुन्हा प्रमाणपत्र घेण्याची
आवश्यकता नाही. मात्र अर्जदाराची मागणी ५ अश्वशक्ती
पेक्षा जास्त क्षमतेच्या पंपाची असल्यास भूजल सर्वेक्षण
यंत्रणेच्या प्रमाणपत्राची गरज आहे.
- ८.५ मागील परिच्छेद २.५ मध्ये काहीही नमूद केले असले तरी
जेथे नाला, नदी, धरण या सारख्या स्रोतामधून पाणी
उचलणारे शेतकरी तेलपंप एका जागेवरून दुसरीकडे हलविता
येत. असल्यामुळे आणि आदिवासी भागांत वीजेचा पुरवठा
व दाब नियमित नसल्यामुळे वीजपंपाऐवजी तेजपंपाची मागणी
करतात अशा प्रकरणी अशी मागणी वैयक्तिक गुणवत्तेवर
विचारात घेतली जावी.
- ८.६ शासन निर्णय आदिवासी विकास विभाग क्रमांक टीएसपी-
न्यूबयो/११९२/प्र.क्र. ७/का-५, दिनांक १२ मे, १९९२ अन्वये
न्यूक्लिस बजेट अंतर्गत प्रकल्प अधिकारी या योजनेच्या
लाभाधार्याला लागणारी पाईप पुरविण्याची योजना
राबवू शकतात.

९] आदिवासी विकास महामंडळाची जबाबदारी :-

- ९.१ आदिवासी विकास महामंडळाने प्रस्तुतच्या योजनेसाठी
पंप खरेदी करताना निर्धारित लक्ष्यांदांच्या आधारे
प्रादेशिक विभागवार दरकरार करावा व असा दरकरार
करताना उच्च गुणवत्ता आणि दर्जा आणि वाजवी किंमत
व सेवा या दुहेरी निकषाचे पालन करावे.

९.२ जेथे स्वतःच्या जबाबदारीवर आदिवासी शेतकरी पंप बसवावयास झुचुक नसतील तेथेच कंत्राटदार नेमून सदरचे काम केले जावे. तथापि, कंत्राटदार निश्चित करताना तो छोट्या क्षेत्रासाठी जसे तालुका किंवा जास्तीत जास्त प्रकल्प क्षेत्रासाठी निश्चित केला जावा आणि तो आदिवासी विकास महामंडळाच्या एकूण प्रादेशिक क्षेत्रासाठी एकच खचितच नसावा. सदरच्या कंत्राटदाराला केवळ पंप बसविण्यासाठी आणि चाचणी अहवाल सादर करण्यासाठी जबाबदार न ठेवता पंप सुरु करण्यासाठी देखिल जबाबदार धरावे.

९.३ आदिवासी विकास महामंडळाने दर करार निश्चित करताना पंप पुरविणे आणि पंप बसविणे ही दोन्ही कामे एकाच एजन्सीकडे टर्नकी पध्दतीने द्यावी किंवा कोसे याबाबतचा निर्णय महामंडळाने घ्यावा.

९.४ प्रकल्प अधिकारी यांच्याकडून मंजूर यादी प्राप्त होताच प्रादेशिक व्यवस्थापक, आदिवासी विकास महामंडळ यांनी संबंधित वीज मंडळाच्या कार्यालयातून फर्ष कोटेशन घ्यावे व ते तत्काळ भरणा करावे. पंप बसविला जात असतानाच किंबहुना त्या अगोदरच वीज मंडळाने खांब उभारणी, तारा ओढणे इ. प्राथमिक बाबी पूर्ण करावयाच्या आहेत. पंप बसविल्यानंतर लगेचच चाचणी अहवाल वीज मंडळास देणे, शेतक-यांच्या वतीने वीज मंडळास करारनामा व इतर पूर्तता करून देणे इत्यादि बाबी प्रादेशिक व्यवस्थापक, आदिवासी विकास महामंडळ यांनी पार पाडावयाच्या आहेत. प्रकल्प अधिकारी, प्रादेशिक व्यवस्थापक, व वीजमंडळाचे संबंधित अधिकारी यांनी संयुक्तरीत्या समन्वय साधून काम करावे जेणेकरून लवकरात लवकर पंप कार्यान्वित होऊ शकेल.

१०] प्रलंबित कामे पूर्ण करण्याची जबाबदारी :-

१०.१ सदरहू योजना कार्यान्वित करण्याची जबाबदारी सन १९८०-८१ या वर्षापासून महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास

महामंडळाकडे सोपविण्यात आलेली आहे. तथापि, वीजपंप देण्याची योजना १९७३-७४ या वर्षापासून आणि तेव्हापंप देण्याची योजना सन १९७६-७७ या वर्षापासून अंमलात आली आहे. म्हणून योजनेच्या पुस्तकातपासून [सन १९७३-७४] पंप बसविणे, वीजेची लाईन देणे, पंप सुरु करणे देणे इ. प्रलंबित कामे पूर्ण करण्याची जबाबदारी आदिवासी विकास महामंडळाची आहे. तेव्हा आदिवासी विकास महामंडळाने त्याप्रमाणे या योजनेबाबतची सर्व प्रलंबित कामे पूर्ण करण्याची कार्यवाही करावी आणि त्याबाबतचा तिभाही अहवाल आयुक्त, आदिवासी विकास यांना नियमितपणे सादर करावा.

११. योजनेच्या संदर्भात ठेवावयाचा अभिलेख :-

११.१ प्रकल्प अधिका-यांनी नमुना "अ", "ब", व "क" मध्ये तर प्रादेशिक व्यवस्थापक, आदिवासी विकास महामंडळ यांनी नमुना "ब" मध्ये नोंदवही ठेवावी.

प्रपत्र "अ"

[टीप:- ही नोंदव्ही चीजपंप/तेलपंप अर्ज प्राप्त नोंदव्ही

[टीप:- ही नोंदव्ही प्रकल्प अधिकारी यांच्या कार्यालयात ठेवण्यात यावी.]

स्रोतक-याचे नांव	गां० तालुका जिल्हा	अर्ज प्राप्त दिनांक	जमीन पाण्याचे हेक्टर	साधन	म. रा. वी. मं. / भूजल सर्वेक्षण / तहसिलदार यांचेकडे प्रमाणपत्रासाठी पाठविलेला दिनांक	म. रा. वी. मं. / भूजल सर्वेक्षण / तहसिलदार

२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११

दाखला प्राप्त तारीख

भूजल म. रा. वी. मं. तहसिलदार

निर्देशा समितीच्या ज्या बैठकीत या प्रकरणांचा विचार झाला तिचा दिनांक

निर्देशा समितीचे अभिप्राय

आर्थिक सहभाग भरणा करणेसाठी रुढविलेली तारीख

आर्थिक सहभाग भरणा केलेला दिनांक व पावती क्रमांक.

योग्य अयोग्य योग्य अयोग्य योग्य अयोग्य

१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१

प्रकल्प अधिकारी-याच्या मंजूरी दिनांक

फोरा

क्रिपण/लेलमं सुरतठा नोंदवही नमुना.

[टिप:- ही नोंदवही प्रकल्प अधिकारी आणि प्रादेशिक व्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य आदिवासी विकास महासंघ यांच्या कार्यालयात ठेवणे]

पंपसंव. मंजुरी नंतर ठेवावयाची नोंदवही

अ. ल. भाष्याचे पूर्ण क्र. नांव व पत्ता	चात	सर्वेस्वर	सकूण झमिन	पाण्याचे साधन	वीजपंप/ तेलपंप मंजुरी वर्ष	प्रकल्प अधिकारी यांचे आदेशा क्रमांक व दिनांक	पंपसंव. कंपनीचे नांव व पंप नंबर	पंप बसविल्याचा दिनांक
१	२	३	४	५	६	७	८	१०

पंप न बसविण्यात येणारी कारणे	वीजपंपाला वीजपुरवठा झाल्याचा दिनांक	पंप सुरु झाल्याचा दिनांक	पंपाची सद्य: स्थिती	आदिवासी विकास निरीक्षक/ सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी यांची स्थान भेटीची तारीख.
११	१२	१३	१४	१६

शेतकऱ्यांची अधिक स्थिती	शेरा
पंप देण्यापूर्वी पंपसंव मिळाल्या नंतर	१८
१७	१९

“五” 五

वीजपंप/लेनपंप लाभाध्यायी गाववार अर्हिनानुसार तपासणी सूची.

[ह्यऽनन्दवृत्तौ नदी साधार ढेनाययी असुयाने प्लयेक गावानंतर. पुरेणि जागा भिज्यात येगा-या नोदीतली मोकडी सोऽप्यात यावी. ही नोदवृही प्रकल्प अदिक्षा-यांच्या कायलियात ठेज्यात यावी.]

अ.क्र.	गात्राचे नांव	लाभाधर वि नांव	लाभाध्याच्या नोंदवही	पंचसंव मंजुरी दिवसक	मंजुरी आदेशाचा क्रमांक व दिनांक
१	२	३	४	५	६
			"अ" अनुसार	"ब" अनुसार	वर्ष
			नोंद क्रमांक	नोंद क्रमांक	मंजुरी आदेशाचा क्रमांक व दिनांक
			४	५	८
					९
					१०